

WRITE FOR RIGHTS

LESOPZET

De lesopzet is bestemd voor het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en het mbo.
→ Enkele onderdelen hebben verschillende opties voor de diverse onderwijsniveaus.

Opzet voor een basisintrodunctie (van ongeveer 1 uur) voorafgaand aan de Write for Rights-schrijfactie in de klas. Bij deze lesopzet is een powerpointpresentatie gemaakt. Die is te downloaden op www.writeforrights.nl/scholen

1) QUIZ!

[10-15 minuten]

Activeer op een speelse manier voorkennis bij de leerlingen door te starten met een mensenrechtenquiz. De quiz bestaat uit meerkeuzevragen met drie antwoorden. Wie heeft de beste algemene kennis over mensenrechten?

De quiz kan op verschillende manieren gespeeld worden.

EEN AANTAL IDEEËN

REN JE ROT (in de gymzaal of op het schoolplein)

Hiervoor heb je drie grote tekenvellen nodig met de letters A, B en C. Hang ze aan de muur op ruime afstand van elkaar of, beter nog, ieder in een aparte hoek. Stel de vraag en lees alle antwoordmogelijkheden voor. Vraag de leerlingen naar de letter te lopen die volgens hen bij het juiste antwoord hoort. Om de quiz te spelen in de vorm van een afvalrace, laat je de leerlingen met het onjuiste antwoord afvallen. Alleen de leerlingen met het juiste antwoord gaan door voor de volgende vraag.

BORDJE OMHOOG!

Zorg voor bordjes met de letters A, B en C of laat de leerlingen dit zelf op een vel papier schrijven. Vraag hun het bordje met het juiste antwoord in de lucht te houden. Je kan de leerlingen vragen zelf de eigen score bij te houden of hiervan een afvalrace te maken.

SCOREKAARTEN

Geef iedere leerling een kaart waarop voor elk goede antwoord een kruisje wordt gezet. Of laat ze hun antwoorden (A, B en C) noteren op een vel papier en elkaars papier nakijken. De antwoorden worden aan het eind van de quiz besproken en de leerling met de meeste goede antwoorden is de winnaar!

QUIZVRAGEN

[deze vragen zijn voor alle niveaus]

1) Hoe heten de rechten die voor iedereen, altijd en overal gelden?

- a) Algemene rechten
- b) Gewoonterechten
- c) **Mensenrechten**

De mensenrechten zijn rechten die voor ieder mens altijd en waar ook ter wereld gelden. Deze rechten zijn zo belangrijk omdat ze ons beschermen. Een recht is eigenlijk een afspraak, een spelregel. Zo weet je wat wel en wat niet mag. En zoals dat met spelregels gaat: ze gelden voor iedereen. Zo hebben alle kinderen het recht om naar school te gaan en het recht om te spelen.

2) Welke van de volgende uitspraken klopt?

- a) **Mensen hebben niet alleen rechten, maar ze hebben ook plichten. Een plicht van kinderen is bijvoorbeeld dat zij naar school moeten om te leren.**
- b) Kinderen zijn te jong om plichten te hebben. Zij hebben alleen rechten, die heten 'kinderrechten'. Bijvoorbeeld het recht op gratis basisonderwijs.
- c) Kinderen hebben alleen plichten. Zo moeten zij naar school en klusjes in huis doen.

Behalve rechten heb je ook plichten. Dat betekent dat jij je aan je afspraken moet houden. Zo is dat nou eenmaal met spelregels. Je hebt het recht op goed onderwijs, maar ook de plicht om naar school te gaan. Je mag niet spijbelen.

3) Iedereen onder de 18 heeft speciale 'kinderrechten'. Hoe lang bestaan die rechten eigenlijk?

- a) Sinds altijd, deze rechten zijn er altijd al geweest.
- b) Sinds 1948. Na de Tweede Wereldoorlog wilde iedereen dat de wereld veiliger en vrediger werd.

c) Sinds 1989. Het Kinderrechtenverdrag bestaat op 20 november 2019 precies 30 jaar.

Het Kinderrechtenverdrag zoals we dat nu kennen is opgeschreven in 1989. Dit jaar vierten we de dertigste verjaardag van het Kinderrechtenverdrag met de kick-off van Write for Rights op School! Ook werkte Amnesty mee aan een nieuwe Klokhuis-aflevering over kinder- en mensenrechten. Die wordt op 20 november uitgezonden om 18:40 uur op NPO3.

4) Mensen die bij Amnesty werken doen eerst veel onderzoek om erachter te komen wat er mis is met kinderen mensenrechten in een land. Daarna is het tijd om in actie te komen. Wat wil Amnesty bereiken?

- a) Zoveel mogelijk geld inzamelen, zodat er geld opgestuurd kan worden naar dat land.
- b) Zoveel mogelijk spullen verzamelen, zoals bijvoorbeeld schoolboeken, om op te sturen naar dat land.

c) Zoveel mogelijk mensen op de hoogte brengen van alles wat er misgaat met de kinder- en mensenrechten in een land, zodat regeringen iets gaan doen om de situatie in hun land te verbeteren.

Amnesty wil dat iedereen zich aan de mensenrechten houdt. In veel landen gebeurt dat nog niet. Amnesty-medewerkers onderzoeken dat. Amnesty organiseert acties, waaraan over de hele wereld heel veel mensen meedoen.

5) Op welke manier voert Amnesty vaak actie?

- a) Spandoeken ophangen en boten tegenhouden.
- b) Spullen inzamelen voor mensen in nood.

c) Brieven schrijven en handtekeningen inzamelen.

De oudste en meest gebruikte actiemethode van Amnesty is het schrijven van brieven. Bijvoorbeeld via Write for Rights. Ook verzamelt Amnesty vaak handtekeningen onder petitities. Maar ook op andere manieren probeert Amnesty zoveel mogelijk aandacht te krijgen voor mensenrechtenschendingen.

[3 extra vragen voor voortgezet onderwijs en mbo]

6) Welke van de volgende uitspraken klopt?

- a) Mensenrechten gelden niet als je een moordenaar bent.
- b) Mensenrechten kunnen in het ene land anders zijn dan in een ander land.

c) Bovenstaande uitspraken kloppen allebei niet.

Geen van deze uitspraken klopt. De mensenrechten gelden altijd, overal en voor iedereen. Voor de beste en de slechtste mensen. En alle rechten zijn even belangrijk. Landen mogen niet zeggen: die doen we wel en die doen we niet. Vergelijk het met de muren van een huis: als je er een aantal stenen tussenuit haalt, staat het huis minder stevig. Voor de mensenrechten geldt ook: je kunt er niet een paar tussenuit halen. Helaas is het in de praktijk zo dat niet altijd alle rechten even goed worden nageleefd. Daarom lijkt het soms alsof mensen in het ene land minder rechten hebben dan in het andere.

7) In Nederland boffen we maar, want de meeste kinderen kunnen hier gebruikmaken van hun rechten. Met andere woorden: qua kinderrechten is het hier over het algemeen goed geregeld. Toch vindt Amnesty dat ook in Nederland een aantal kinderrechtenkwesties moet verbeteren. Welke zijn dat bijvoorbeeld?

- a) Kindsoldaten en kindermishandeling.
- b) Kindermishandeling en discriminatie.**
- c) Kindermishandeling en levenslange gevangenisstraf.

Ook in Nederland worden de rechten van kinderen geschonden. Zo zijn er kinderen die nog steeds te maken hebben met discriminatie, bijvoorbeeld om hun achtergrond, uiterlijk, seksuele voorkeur of geloofsovertuiging. En dan is er een hele grote groep kinderen die wordt mishandeld: 34 van de duizend. Dat is bijna een kind per klas. Kindermishandeling is een ernstig probleem in ons land. In Nederland kan een kind geen levenslange gevangenisstraf krijgen, in overeenstemming met het Kinderrechtenverdrag. In de VS kunnen minderjarigen wel levenslang in de cel belanden.

8) Om goed onderzoek te doen naar mensenrechtenschendingen en om acties en campagnes op te zetten, heeft Amnesty natuurlijk ook geld nodig. Wat is de belangrijkste inkomstenbron van Amnesty Nederland?

- a) Subsidies van de overheden in de landen waar Amnesty onderzoek doet.
- b) Inkomsten van prijzen voor acties en onderzoek.
- c) Bijdragen van leden en donateurs.**

Om onafhankelijk en ook kritisch te kunnen zijn, neemt Amnesty geen geld aan van de overheid. Amnesty kan haar werk doen dankzij de bijdragen van mensen die de organisatie steunen. In Nederland heeft Amnesty een groot aantal leden. Zij zijn de grootste inkomstenbron. Ook ontvangt Amnesty geld via de collecte, verkopen uit de webshop, eenmalige donaties en bijdragen van bijvoorbeeld goede-doelenloterijen.

2) BRIEVEN SCHRIJVEN!?

[5 minuten]

Voordat je de leerlingen meer informatie gaat geven over Write for Rights, kan je ze hun ervaringen laten delen met het schrijven van brieven en kaarten. Doe dit in tweetallen.

Hebben zij ooit zelf een kaart of brief gekregen of geschreven? Hoe voelde het om post te krijgen? Vraag de meest ervaren brieven-schrijvers om klassikaal uit te leggen waarom post krijgen zo leuk kan zijn!

3) BRIEVEN SCHRIJVEN WERKT

[15 minuten]

Neem de leerlingen mee door de verschillende stappen van Amnesty's Write for Rights. Bekijk gezamenlijk de onderleggers 'Brieven schrijven werkt' en leg uit wat het effect is van brieven sturen voor de mensen voor wie we schrijven.

Door een brief of een kaartje te sturen, kan je daadwerkelijk het verschil maken! Een voorbeeld: het verhaal van Moses Akatugba.

In 2005 werd de toen 16-jarige scholier Moses Akatugba uit Nigeria gearresteerd omdat hij drie telefoons gestolen zou hebben. Moses ontkende. Ook was er geen enkel bewijs. Op het politiebureau werd hij in elkaar geslagen en gemarteld. De agenten schoten hem in zijn hand en hingen hem urenlang op aan zijn armen en benen. Met een tang trokken ze zijn vinger- en teennagels uit. De agenten martelden Moses net zo lang totdat hij een 'bekentenis' ondertekende. Dit deed hij alleen maar omdat hij zoveel pijn leed. Daarna werd hij opgesloten. Na acht jaar cel kreeg hij de doodstraf. In december 2014 schreven tijdens Write for Rights mensen wereldwijd 800.000 brieven voor de vrijlating van Moses. Met succes, want in 2015 kwam hij vrij! Nu, vijf jaar later, komt Moses naar Nederland om zijn verhaal te vertellen. Dit is tijdens de kick-off van Write for Rights op 20 november. Volg Moses' bezoek die dag live op writeforrights.nl/scholen of kijk het na 20 november via deze link terug.

4) VOOR WIE WE SCHRIJVEN

[15 minuten]

Dit jaar staat Write for Rights in het teken van jongeren! De leerlingen schrijven voor vijf van hen.

Vertel kort het verhaal van alle personen, of ga dieper in op een aantal van hen. Hiervoor kan je de beschrijvingen op de voorbeeldbrieven gebruiken. Op writeforrights.nl/scholen vind je meer informatie en filmpjes over hen.

DE ACTIES

Voor alle niveaus is er een actie gericht aan een persoon (een solidariteitsactie) en één aan een autoriteit (autoriteitsactie).

- Leerlingen **op alle niveaus** schrijven kaartjes aan de jongeren zelf, om hun een hart onder de riem te steken én aan een Griekse minister.
- **Basisschoolleerlingen** tekenen een jongerenpetitie, gericht aan de regering van Nigeria, om op te komen voor de gemeenschap van Nasu (zie hieronder).
- Leerlingen van het **voortgezet onderwijs en het mbo** schrijven brieven aan autoriteiten én tekenen de petitie voor Nasu.

NASU (24) UIT NIGERIA

Nasu woonde in de Nigeriaanse megastad Lagos. In 2017 kwamen er onverwachts slopers naar zijn wijk. Op bevel van de overheid sloopten ze met grof geweld de huizen van de inwoners. Daarbij werden negen

mensen gedood, verdwenen vijftien mensen en raakten 30.000 mensen dakloos. Nasu vecht nog steeds voor een dak boven zijn hoofd.

YASAMAN (23) UIT IRAN

De actrice Yasaman Aryani deed op Internationale Vrouwendag 2019 witte bloemen uit aan vrouwelijke treinpassagiers. Deze actie werd gefilmd en dit ging viraal. Yasaman werd gearresteerd en tot 16 jaar cel

veroordeeld omdat ze zonder hoofddoek in het openbaar verscheen, wat in Iran verboden is.

JOSÉ (14) UIT MEXICO

José was op weg van school naar huis toen hij belandde in de nasleep van een opstootje waarbij een politieauto beschadigd werd. José werd gearresteerd en mishandeld door de politie. De ouders van José, die arm zijn, moesten

een boete betalen om hem vrij te krijgen. Het is een bekend patroon in Mexico: arme mensen worden vaker benadeeld en gediscrimineerd. Vanwege de gebeurtenissen lukte het José niet om zijn school af te maken.

EMIL (18) UIT WIT-RUSLAND

Om wat bij te verdienen werkte Emil als koerier voor een online bedrijfje. De pakketjes die hij rondbracht bevatten volgens zijn werkgever legale rookwaar. Dat bleek een leugen, er zaten drugs in. Emil werd zonder eerlijk proces tot

acht jaar cel veroordeeld wegens drugshandel. De eigenaar van het bedrijf gaat vrijuit, terwijl Emil in de gevangenis zit en zijn middelbare school niet mag afmaken.

SARAH (24) EN SÉAN (25) UIT GRIEKENLAND

Sarah en Séan redden vluchtelingen uit zee bij het Griekse eiland Lesbos. Nu worden ze beschuldigd van spionage, mensen-smokkel en lidmaatschap van een criminele organisatie. Daarvoor kunnen ze 25 jaar

gevangenisstraf krijgen. **Meer horen? Er is een speciale Amnesty Podcast, geschikt voor vo en mbo, waarin Séan aan het woord is. Je vindt het op [amnesty.nl/sean](https://www.amnesty.nl/sean).**

5) MENSENRECHTENCHECK

Op de achterzijde van de onderleggers 'Brieven schrijven werkt' staat een verkorte versie van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en het Kinderrechtenverdrag. Laat de leerlingen bij elke case opzoeken welke mensenrechten of kinderrechten er volgens hen geschonden worden.

Let op: onder de 18 jaar zijn de kinderrechten van toepassing!

Vaak zijn er meerdere antwoorden mogelijk, maar een aantal voorbeelden zijn:

NASU → Artikel 17 Universele Verklaring van de Rechten van de Mens: *je hebt recht op bezit, dat mag niemand je zomaar afnemen.* Nasu en dertigduizend anderen werden dakloos na de gedwongen uitzettingen in 2017.

YASAMAN → Artikel 18 Universele Verklaring van de Rechten van de Mens: *je mag je eigen godsdienst of overtuiging kiezen en daarnaar leven.* Yasaman heeft niet de vrijheid om haar geloof zo te beleven als zij wil. Ze sprak zich uit over haar toekomstdroom: een wereld waarin vrouwen mogen kiezen wat ze dragen. Ze kreeg hiervoor een hoge straf.

JOSÉ → Artikel 2 van het Kinderrechtenverdrag: *discriminatie is verboden.* Het maakt niet uit waar je vandaan komt, hoe je eruitziet en of je rijk bent of arm. Daar mag geen onderscheid in worden gemaakt. De overheid van het land waar je woont moet er alles aan doen om te zorgen dat je krijgt waar je als kind recht op hebt. Ook goed: Artikel 28: Je hebt recht op onderwijs.

EMIL → Artikel 10 Universele Verklaring van de Rechten van de Mens: *je hebt recht op een eerlijke en openbare rechtszaak met een onafhankelijke rechter.* Emil heeft recht op een eerlijk proces, maar dat heeft hij niet gekregen. Ook was hij onder de 18 op het moment van het incident, daarom moet hij volgens het Kinderrechtenverdrag speciale bescherming krijgen en heeft hij recht op onderwijs.

SARAH EN SÉAN → Artikel 14 Universele Verklaring van de Rechten van de Mens: *als je mensenrechten worden bedreigd, mag je in een ander land asiel vragen.* Sarah en Séan helpen mensen die aanspraak maken op dit mensenrecht, maar worden hier hard voor bestraft.

TERUGBLIK NAAR 2018

Tijdens Write for Rights 2018 schreven duizenden brieven-schrijvers op bijna duizend locaties in Nederland samen **167.000** brieven! Er deden **50.781** leerlingen en mbo-studenten van in totaal **382** Nederlandse scholen mee. En niet alleen in Nederland klommen mensen in de pen: over de hele wereld werden bijna 6 miljoen brieven, kaarten, handtekeningen, sms'jes en WhatsApp'jes verstuurd.

TIP: Deed jullie school vorig jaar ook mee aan Write for Rights? Laat de leerlingen in dat geval zien hoe het gaat met de vrouwen voor wie zij toen schreven. Alle informatie hierover vind je op:

www.amnesty.nl/write-for-rights-2018/successen

6) TIJD OM TE SCHRIJVEN!

Schrijven voor kinderen en jongeren

Tijdens Write for Rights vraagt Amnesty dit jaar mensen in de hele wereld om brieven en kaarten te schrijven voor kinderen en jongeren. Sommigen zijn activisten, zoals Yasaman uit Iran, die protesteerde tegen de verplichting om een hoofddoek te dragen. Anderen, zoals José uit Mexico, zijn slachtoffer van machtsmisbruik. Hij werd door de politie mishandeld, waarna zijn ouders een boete moesten betalen om hem uit de gevangenis te krijgen.

We ondersteunen deze jongeren, geven hun kracht en willen hen in staat stellen om in actie te komen waar volwassenen tekortschieten. Een lawine aan brieven maakt indruk en dwingt wetshandhavers om deze jonge mensen eerlijker te behandelen. Want niemand wil bekendstaan als onderdrukker, folteraar of dictator.

Ook vragen we deelnemers aan Write for Rights om kaarten te sturen aan de jongeren. Daarmee geven we hun morele steun en weten ze dat ze niet vergeten zijn. Moses Akatugba uit Nigeria kreeg veel kaarten toegestuurd. 'Ik bleef daardoor hoop houden. Door die kaarten gaf ik niet op,' liet hij na zijn vrijlating weten.

www.writeforrights.nl/scholen

Amnesty International Nederland
www.amnesty.nl
Tel: 020 - 626 44 36
E-mail: servicecenter@amnesty.nl

KINDERRECHTENVERDRAG 30 JAAR!

Op 20 november 2019 is het 30 jaar geleden dat het Kinderrechtenverdrag van de Verenigde Naties een feit was. Hierin staan afspraken over de rechten van kinderen tot 18 jaar, bijvoorbeeld over school, geloof, de plichten van ouders, kinderarbeid, oorlog en vluchten.

Kinderen zijn afhankelijk van hun ouders, verzorgers en andere volwassenen. Dat maakt ze kwetsbaar. Ze kunnen zich bijvoorbeeld niet goed verdedigen en kunnen daardoor slachtoffer worden van uitbuiting of mishandeling. Daarom is het belangrijk dat kinderen extra bescherming krijgen.

Kinderrechten zijn er voor alle kinderen, altijd en overal. Alle landen ter wereld hebben het Kinderrechtenverdrag ondertekend (behalve de Verenigde Staten). Dat is belangrijk, want door hun handtekening hebben die landen beloofd zich aan de regels in het verdrag te houden. Doen ze dat niet, dan kunnen ze erop worden aangesproken als ze de rechten van het kind schenden.

AMNESTY
INTERNATIONAL

WRITE FOR RIGHTS

www.writeforrights.nl/scholen

